

Seinen rantaan voi kulkea myös liuskoja pitkin.

Miten selviytyy liikuntarajoitteinen matkalla Pariisissa?

25.3.2020 1.00

Selvitimme, miten liikuntaesteinen matkustaa kaupungissa, joka kuuluu maailman kauneimpiin ja ruuhkaisimpiin. Pariisissa riittää portaita, mutta myös nähtävää. Ehkä juuri siksi se on maailman suosituin matkailukohde.

Teksti: TARJA PERKIÖ, Kuvat: ESA KARVINEN ja TARJA PERKIÖ

Lentokentän turvaportti pärähtää kuuluvasti, kun astun sen läpi. Naisvartija viittoon tulemaan sivummalle. Hän tekee rutiinomaisen tarkastuksen samalla, kun kerron metallisista tekonivelistäni. Homma on nopeasti ohi ja hetken päästä astun Pariisiin vievään koneeseen. Vatsassa kihelmöi iloisesti.

Edessä on kymmenen päivää aikaa tutustua kaupunkiin.

Matkanjärjestäjät eivät suosittele Pariisia liikuntarajoitteisen ensisijaisena kohteena korkeuserojen ja yleisen vilkkouden vuoksi. Asiaa täytyy tutkia tarkemmin. En käytä pyörätuolia, mutta en jaksakaan kävellä pitkiä matkoja ja rappujen kävely on hidasta.

Hotelli on hyvällä paikalla latinalaiskorttelissa, lyhyen kävelymatkan päässä Pantheonista, Notre Damesta ja Seinen rannasta. Netistä ja matkanjärjestäjiltä löytyy hotelleja liikuntarajoitteisille

Ajatuksena oli vuokrata edullinen kaupunkipyörä pitkien välimatkojen kulkemiseen. Pyörän lainauspisteitä on 300 eri puolilla kaupunkia ja sen voi jättää mihin tahansa pisteeseen käytön jälkeen.

**Perillä kuitenkin selviää,
ettei pyörässä
ole lainkaan jalkajarruja,
joten sillä ei uskalla
lähteä liikenteen sekaan.**

Olen taittaa niskani tähyillessäni Notre Damen kirkon torneihin. Kirkon aukio vilisee ihmisiä.

- Do you speak english, kysyy huivipäinen rypypkasvoinen nainen, joka tekee saman kysymyksen joka päivä ohi kulkiessani. Tarraan vaistomaisesti tiukemmin kiinni käsilaukustani.

Vanhan katedraalin peruskivi muurattiin jo vuonna 1163 ja sen torneihin vie 422 askelmaa kapeita kivisiä kierreportaita. Tarinan mukaan tornissa asui keskiajalla rampa kellonsoittaja Quasimodo suojaan yhteiskunnalta, joka pilkkasi hänen poikkeavuuttaan.

Ettei olisi vaikea kulku ollut syynä siihen, ettei kellonsoittaja juuri näyttäytynyt ihmisille.

Katedraalin sisätiloihin pääsee helposti pienen jonotuksen jälkeen. Tunnelma on vaikuttava, kun ihailee kuuluisaa ruusuikkunaa suurten sisätilojen himmeässä valossa. Korkeiden pylväiden ja kaarevien holvien hämystä kuuluu pappien laulua.

Ulos astuessa ihmisvirta lisääntyy. Katukuvassa on useita pyörätuolilla tai sauvojen kanssa liikkuvia. Tosin sähköpyörätoleja ei tule vastaan lainkaan noina päivinä. Pieneltä Petit Pont -sillalta näkyy välkehtivä Seine, jonka rannoilla ihmiset istuvat lukemassa tai suutelemassa. Sillalta alas rantaan laskeutuu raput. Rantaan pääsee myös luiskoja pitkin, mutta niitä on harvassa, joten rappuja alas kaiteesta kiinni pitäen.

**Pariisin kaupunki tekee kovasti
työtä sen eteen,
että liikuntarajoitteiset
voisivat liikkua vapaasti
ja nauttia sen rikkaasta
kulttuuriperinnöstä.
Helppoa se ei ole.**

Julkisten tilojen, teiden ja liikenteen muuttaminen vie aikaa ja on haastavaa. Vielä 1980-luvulla vammaisten kulttuuritarpeita ei juuri otettu huomioon. Vasta 2002 invalidien tarpeiden huomioon ottamisesta on säädetty lailla julkisia näyttelytiloja suunniteltaessa.

Pitkät välimatkat arveluttivat ennen matkaa eniten. Normaalisti metro on kätevin tapa liikkua paikasta toiseen. Asemilla ei ole kuitenkaan hissejä ja pyörätuolilla täpötäysiin metrovaunuihin sulloutuminen on hankalaa. Sen sijaan matalalattiabussien verkosto on kaupungissa laaja ja selkeästi merkitty. Bussilipun hinta on edullinen erityisesti, kun ostaa noin kymmenen euroa maksavan kymmenen lipun nipun.

**Ettei olisi vaikea
kulku ollut syynä
siihen, ettei kellonsoittaja
juuri näyttäytynyt ihmisille**

Ihmiset ovat Pariisissa sittenkin ystävällisiä, ajattelen, kun nuori bussikuski auttaa invamopolla kulkevan naisen bussiin, taluttaa hänet istumaan ja asettelee mopon bussin keskikäytävälle. Kunhan vain riittää avun kysyntää, täytyy olla myös tarjontaa, totean katsellessani bussin ikkunasta ohi kiihtäviä palatseja.

Turistibussi on myös varteenotettava vaihtoehto etenkin, jos ei jaksakaan kävellä kymmeniä kilometrejä. Kaksikerrosbussi kiertää kaupungissa neljää eri reittiä keskustan, Bastillen, Montmarten ja Montparnassen suunnassa. Päänähtävyyksien lisäksi se ajaa myös syrjäisempiä reittejä. Bussit kulkevat noin 15 minuutin välein ja siihen tai siitä pois voi hypätä millä tahansa pysäkillä. Kolmen päivän lippu maksaa 44 euroa.

Matkan jälkeen pää on paitsi pyörällä ihastuttavista paikoista myös päivettynyt auringon paahtaessa. Kiertoajelu on mukava tapa saada nopeasti kokonaiskuva kaupungista; Marais'n juutalaiskorttelit, Bastillen historiallinen aukio, valtavan kansalliskirjaston lasitornit, paheiden Pigalle.

**Pyörätuolin kanssa
täpötäysiin
metrovaunuihin
sulloutuminen on hankalaa**

Kytilin mukaan Riemukaaren katolle pääsee hissillä myös pyörätuolin kanssa, vai pääseekö?

Pitkin suuria bulevardeja ajellessa ja lukuisia siltoja ylittäessä hämmästelee kaupungin muuntautumista. Oopperan ympäristön tyylikäs ilmapiiri vaihtuu äkkiä boheemiksi ja sitten trendikkääksi, Gare du Nordin ympärillä jopa levottomaksi bussin vieressä Bulevard St Magentaa.

Kiertoaajelun englanninkielinen opastus tekee tutuksi monta sellaista paikkaa ja tarinaa, joista ei aikaisemmin tiennytkään. Bussin katolle toiseen kerrokseen nouseminen on vaivalloista, mutta kannattaa. Passiin sisältyy myös vesibussi eli *Batobus*, jonka kahdeksalta pysäkiltä voi nousta kyytiin ja seilata jokea Eiffelille, Louvreen tai Champs-Élyséelle, jos suinkin ehtii.

Eiffel-tornin edessä kaupustelijat parveilevat myymässä avaimenperiä ja tornin pienoismalleja. Jos ripsauttaa sadetta, vaihtuvat kaupattavat aurinkolasit salamannopeasti sateenvarjoihin. Pitkä sisäänpääsyjono etenee sujuvasti ja metallinpaljastin kilahtaa jälleen.

- No problem, tuumaa harmaahapsinen mustaihoinen vartija hymyillen. Tornin toiseen kerrokseen asti pääsee pyörätuolilla alennettuun hintaan. Avustaja kulkee mukana ilmaiseksi.

Jos ripsauttaa sadetta vaihtuvat kaupattavat aurinkolasit salamannopeasti sateenvarjoihin

Näköalatasanteelta kaupungin suuruus paljastuu. Joki jakaa sen kahtia ja kun kääntää päätänsä, auringossa kimaltelee Invalidikirkon kultainen kupoli, jonka alla lepää Napoleon I. Kirkon ympärille rakennettiin 1600-luvulla valtavan suuri invalidikoti Ranskan armeijan sotavammaisille.

Jonotus Eiffelin kakkostasanteelta sen huipulle menevään hissiin kysyy kärsivällisyyttä, enkä suosittelut sitä huonojalkaisille. Missään ei ole penkkejä, jotta ikäihmiset voisivat välillä istahtaa lepuuttamaan jalkojaan. Ylhäällä näkyvyys on hyvä, selkeällä säällä ähes 70 kilometriä.

Montmarten alue on kauneinta Pariisia. Korkealle kukkulalle vie lukuisten rappusten lisäksi köysirata tai kaupunkijuna ja sieltä näkee koko Pariisin. Paikalliset ja matkailijat hengailevat kermakakkutyylisen Sacre-Cour -kirkon ympärillä ja katusoittajat tunnelmoivat. Taitelijakortteleiden ja Place de Tertren ilmapiiri imaisee mukaansa.

Louvreen on liikuntarajoitteisilla henkilöillä etuoikeutettu sisäänkäynti

Aukion reunalla melonijäätelöä maistellessa miettii millaisen taulun hankkisi seinälleen. Pitkä punatukkainen nainen tulee kysymään, haluaisiko madamoiselle muotokuvansa maalattavan. Kyllä haluaa. Mutta tahtoo myös Dalin näyttelyyn ja tietysti sen lahjashoppiin. Aika valuu kuten taitelijan teoksessa ja pian jälleen yksi päivä on illassa.

Seuraavana päivänä kävellessä Tuileries'n puistosta suihkulähteiden ja pronssipatsaiden koristamalle Place de la Concorde kertyy matkaa, mutta onneksi välillä on penkkejä, joilla istahtaa. Voi pysähtyä vaikka jokaisen patsaan kohdalla ihailemaan pensasveistoksia ja puisia purjeveneitä uittavia, riemusta kiljuvia lapsia. Täältä ei ole kiire mihinkään.

Champs-Élyséen Disney -kaupassa jonot ovat pitkät, joten mikkiihiiripyjama jää hyllyyn. Sen sijaan iltapäivän aperitiivi maailman tunnetuimmalla bulevardilla ei ole pahitteeksi, eikä se ole edes kovin kallis. Katukahvilassa saa samalla ihastella ohi kulkevia hienoja ihmisiä ja upeita autoja, eikä tarjoilijan silmissäkään mitään vikaa ole. Ystävällisesti hän tarttuu olkapäästä ja kehottaa sulkemaan laukun auki unohtuneen vetoketjun varkaiden varalta.

Pääkadun päässä seisoo sankaritarinoiden monumentti Riemukaari kuin vartioimassa loisteliasta avenuea. Kansallisyhpeyden katolta voi ihaila tähden muotoista kahdentoista avenueen kaavoitusta. Jos siis pääsee sinne. Ylös 50 metrin korkeuteen kulkee hissi, mutta lieneekö sitä kukaan pyörätuolin kanssa koskaan käyttänyt. Hissin edessä on invamerkki ja sisäänkäyntiin vie kolme porrasta. Vaihtoehtona on 282 porrasta. Hissipoika lienee avulias, jos nostoapua tarvitaan.

Eiffel-tornin kakkoskerrokseen pääsee myös pyörätuolilla liikkuva.

Kaupungin matkailusivuilta löytyy Pariisiin esteettömät museot. Louvreen on liikuntarajoitteisilla henkilöillä etuoikeutettu sisäänkäynti. Käytäviä tosin on 20 kilometriä, joten päivässä sitä ei jaksakaan kiertää. Sen sijaan Tiedekeskus on täysin liikuntaesteetön ja muutenkin edelläkävijä vammaisasioissa.

Hyvä vaihtoehto on myös Musée d'Orsay, 1800-luvun taiteen museo, josta saa lainaksi pyörätuolin. Kaikkiin kolmeen kerrokseen pääsee hissillä ja luiskoja on riittävästi. Suuri keskikäytävä on täynnä veistostaidetta, joka avautuu upeana avaran lasikatkon ansiosta.

Sivusaleissa on hengästyttävä kokoelma katsottavaa; van Gogh, Renoir, Monet, Cézanne, Degas, Rodin ja paljon muita mestareita. Hienoisesti ylpeänä suomalaisena voi näyttelyistä bongata **Juho Rissanen**in työn *Au pilari* sekä **Albert Edelfeltin** maalaaman muotokuvan *Louis Pasteur*.

Entiselle rautatieasemalle rakennettu, upeasti koristeltu museo on sopivan kokoinen ja haltuun otettava yhdellä kertaa. Pysähdyttävä Crime et Châtiment -näyttely kertoo Ranskan verisestä historiasta, teloituksista, kidutuksista ja raiskauksista. Neljän tunnin kierroksen jälkeen olo on väsynyt, mutta inspiroitunut.

Viimeisenä päivänä vuorossa on suuri Luxemburgin puisto, josta Edelfelt maalasi kuuluisan taulunsa. Viheralue on lyhyen kävelymatkan päässä hotellista. Keltaiset ja oranssit tulppaanit kukkivat värikkäissä penkeissä, ja pikkupoika juoksee kohti puiston suurta leikkipaikkaa. Harmaa aasi katsoo ihaamaisesti ohi juoksevaa poikaa.

Istahdan penkille haikeana ja haltioissani. Eväänä on mansikoita ja kuohuviiniä, joita maistelen samalla kun sulattelen matkan antia.

Liikkuminen kaupungissa onnistuu, vaikka olisi liikkumisen rajoitteita. Toki se vaatii etukäteen järjestelyä, mutta niinhän matka aina. On löydettävää esteetön hotelli, otettava selvää invalideille soveltuvien taksien numeroista tai etsittävä invapysäköintikartta. Invapaikkoja löytyy kaupungista paljon, eikä niihin pysäköi kuka tahansa, vaikka parkkeeraaminen muuten on Pariisissa huvittavan sattumanvaraista.

Taksilla ajaminen ei ole niin kallista kuin pelotellaan. Lentokentältä turvauduin taksiin menomatalla. Matka keskustaan kesti noin puoli tuntia eikä perjantairuuhkista ollut tietoa. Paluumatkan aloitin hotellikuljetuksella, mikä oli edullisempi ja kuljettaja kantoi laukun puolestani.

Rappuja, mukulakiviä, kapeita katuja, torneja ja maanalaisia käytäviä on Vanhassakaupungissa paljon. Toisaalta on myös leveitä katuja, suuria puistoja ja tilaa liikkua. Aina löytyy vaihtoehtoja, koska tarjontaa riittää. Astuessa hotellista kadulle on joka puolella mielenkiintoista nähtävää.

Silti pyörätuolilla liikkua ottaisiin mukaan harteikkaan avustajan. Apua voi ja pitää pyytää, vaikka sitten kadun kulmassa seisovalta poliisilta. Pariisilaiset auttavat kyllä pyydettyä.

Pahimpia ruuhka-aikoja pystyy välttämään, jos ajoittaa matkansa aikaiseen kevääseen tai myöhään syksyyn.

Lupauksensa mukaisesti kaupunki tekee töitä vammaisten viihtyvyyden eteen. Suurin liikuntarajoitteisen mukavuutta edistävä tekijä on suvaitseva ilmapiiri. Vähemmistöihin ja erilaisuuteen on aina totuttu, ja me sulaudumme luontevasti kaupungin viilinaan.

Liikuntarajoitteisten matkailijoiden määrä lisääntyy jatkuvasti ja tietoisuus esteettömyyden haasteista kasvaa. Kaupunki on selvinnyt vuosituhansien saatossa monesta haasteesta ja se selviää tästäkin, jos vaan tahtoa ja kysyntää on. Molempia varmasti löytyy.

Laskeutuihan kyttyräselkäinen kellonsoittajakin sentään joskus alas tornistaan, rakastuakseen kauniiseen Esmeraldaan.

Lisätietoa: www.parisinfo.fr tai infomobi.com

Kiitämme

- + Suvaitsevaa ilmapiiriä
- + Nähtävyysvaihtoehtoja
- + Jalkakäytävien madallettuja reunoja
- + Matalalattiabussien tiheää verkostoa
- + Edullisia taksimatkoja

Kaupunkipyörällä pääsee edullisesti paikasta toiseen.

Pyörätuolissa istuva mies myy matkailijoille tekemiään avaimenperiä Montmartella.

+ Lyhyttä lentoaikaa

Moitimme

- Kapeita katuja ja ihmispaljoutta
- Etäisyyksiä nähtävyyksien välillä
- Portaiden määrää
- Penkkien puuttumista
- Jonoja nähtävyyksillä ruuhka-aikoina

RANSKA FAKTAT

Lippu:

Asukasluku: 64 miljoonaa

Pinta-ala: 551 500 km², merentakaiset hallintoalueet mukaan lukien 643 427 km²

Sijainti: Länsi-Euroopassa Atlantin rannalla

Uskonto: Noin 51% katolilaisia, vähemmistöinä mm. muslimit ja juutalaiset

Euroopan tärkein maataloustuottaja.

PARIISI FAKTAT

Asukasluku: Noin 2,2 milj., Suur-Parisiin alueella noin 12 milj.

Sijainti: Pohjois-Ranskassa Seinejoen varrella, keskustassa sijaitsee kaksi saarta Île de la Cité ja Île Sain-Louis.

Pariisi jakaantuu kahteenkymmeneen hallinnolliseen alueeseen eli kaupunginosaan, *arrondissements*.

Hintataso: Suunnilleen sama kuin Suomessa. Ruokaravintoloissa hintahaitari on laaja, julkisilla kulkuneuvoilla liikkuminen edullisempaa kuin Suomessa.

Matkailu: Merkittävin tulonlähde, kaupungissa käy noin 30 milj. matkailijaa vuodessa.

Valuutta: Euro

Aikaero Suomeen: -1 tunti

Mielenkiintoinen Musée d'Orsay on myös esteetön.

Luxemburgin puiston väriloistoa.

Liikuntarajoitteinen henkilö maksaa Eiffel-tornin lipusta alennetun hinnan ja avustaja kulkee mukana ilmaiseksi.

